No. 246. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Dingsdag 16 October.

Frankrijk.

PARIJS, den 12den October.

De raad van ministers is heden wederom bij den minister *Molé* vereenigd geweest. Men merkt op dat er tegenwoordig dagelijks bijeenkomsten plaats hebben.

— Voor eenige dagen werd de benoeming aangekondigd van den heer *de Montebello*, als gezant te Napels, werwaarts hij zich begeven zou zoodra de geschillen met Zwitserland waren ten einde geloopen. Zulks wordt thans weder in twijfel getrokken. De gezegde betrekking is den heer *de Montebello* sedert lang beloofd, maar alvorens hij derwaarts ging, zou de goede verstandhouding tusschen Napels en Frankrijk moeten hersteld zijn, en deze meent men dat vooreerst nog niet volgen zal, uit hoofde dat de ondersteuning die de koning van Napels aan don *Carlos* blijft verleenen, een wezenlijk struikelblok daartegen is.

— Uit Zwitserland verneemt men, dat de heer *de Montebello* zich beijverde om aan verscheidene leden van den zwitserschen landdag de verzekering te geven, dat de uitdrukkingen in de dagorder van den generaal *Aymar*, den gewezen bevelhebber van het observatiekorps, voorkomende, niet het uitvloeisel waren van de instructien hem door het bestuur te Parijs gegeven, maar zijn persoonlijk gevoelen hielden en dat hij deswegens was berispt geworden. — Uit Bern wordt voorts van den 6den dezer geschreven, dat de kanselier *Amrhijn* aldaar met de reispassen voor *Lodewijk Bonaparte* was aangekomen, en dezelve door den britschen gezant *Morier* had laten viseren, waarna hij naar Lucern teruggekeerd was.

— Het bankiershuis *Lafitte* heeft de balans van zijnen boekstaat gedurende het thans volbragt eenjarig bestaan sedert deszelfs oprigting, van 2 october 1837 tot ultimo september 1838 openbaar gemaakt. De ontvangst en uitgaven hebben gedurende dit tijdperk meer dan 510 millioenen fr. bedragen, en wel in de volgende driemaandelijksche opklimming: 1e kwartaal [illegible] fr.; 2de 102,107,000 fr.; 3de 158,760,000 fr.; 4de 199,565,000 fr.

— Volgens de jongste berigten uit Algiers, van den [illegible] october, liep er een gerucht in de stad, dat *Abd-el-Kader* zich bij verrassing van het in de woestijn gelegene Ain Madi had meester gemaakt.

— Een bijzondere hier ontvangen brief uit Alexandrie van den 19den september, verzekert, dat *Mehemed*-ali ten hoogste was getroffen geweest op de tijding van het gesloten handeltraktaat tusschen de Porte en Engeland, maar spreekt voorts niet van de toetreding tot hetzelve door den onderkoning, gelijk zulks hier, zelfs door de ministeriele bladen reeds is verzekerd geworden.

— Bijzondere brieven van de spaansche grenzen vermelden, dat de karlisten zich over de geheele linie bewegen. Sedert de jongste door de konstitutionele bevelhebbers geledene neerlagen, merkte men eene algemeene moedeloosheid en eene vrij sterke desertie onder de christinische troepen op. Het was voor de constitutionele zaak thans hoogstwenschelijk, dat er eene leening met het bestuur te Madrid tot stand kwame, ten einde er middelen voor eene reorganisatie van het leger voorhanden waren. Don *Carlos*, daarentegen, dien men niet lang geleden zeide, dat door zijne bondgenooten of hooge beschermers verlaten was, had sedert twee maanden weder aanzienlijke geldsommen ontvangen.

— De bijzondere briefwisseling uit Bayonne van den 8sten, houdt het volgende:

» Brieven uit Elorrio van den 6den vermelden dat *Maroto* den 5den met zijn staf die stad is gepasseerd zich over Mondragon naar Navarra begevende. Acht bataillons en eene talrijke kavallerie zijn op last van den karlistischen generaal op weg over de vlakte van Alava. In Navarre zal *Maroto* twintig bataillons, 1900 paarden en eene aanzienlijke artillerie tellen. *Maroto* heeft te Balmaseda zes bataillons en zwaar geschut onder het bevel van *Castor* achtergelaten.

» *Espartero*, Villarcayo verlatende, volgde door de Reoja de beweging van *Maroto*. Wanneer het gros van *Espartero*'s magt hem volgen zou, dan is de last aan *Castor* gegeven om Villanova de Mena aan te tasten; wanneer *Espartero* daarentegen een sterk garnizoen te Villanova liet, zou *Maroto* zich vrijer in Navarra bewegen.

» *Tarragual* was den 3den te Sanguesa.

» De christinos onder de bevelen van *Lyon* hebben den 2den de Arga willen overtrekken om *Tarragual* te verontrusten. Zij zijn daarin door *Garcia*, die zeven bataillons bij zich heeft, verhinderd geworden."

— De fonds-notering was heden ter beurse (12 *October*): 5 pCt. 109,55; 3 pCt. 81,20; Nap. r. 100,90; Sp. Ardoin 19¾; Rom. L. 104.

Van den 13den.

De *Moniteur* houdt heden in zijn niet-officieel gedeelte, de volgende berigten uit Afrika:

» De *Sphinx*, den 9den October van Stora vertrokken, brengt de volgende tijdingen aan, die door den telegraaf aan den minister van oorlog zijn overgebragt:

» *De maarschalk* Valée *aan den minister van oorlog.*

» Constantine, 2 October.

» Den 30sten ll. heb ik aan vier bataillons stelling doen nemen aan de zamenvloeijing van de Oued-Enisa en den Arrouch. De generaal *Galbois* heeft er een kamp geslagen, 't welk de vereeniging van de wegen van Stora en Bona naar Constantine beheerschen moet. Het is op dertien uren afstands van Constantine en op zes van Stora.

» De Kabylen hebben geen den minsten tegenstand geboden; verscheidene Scheikhs zijn de *burnous* komen ontvangen en de Arabieren brengen in het kamp gerst en stroo aan, hetwelk ik bevolen hebben geregeld te betalen.

» De tot aan de engte van Kantorse, op negen uren afstands van Constantine, aangelegde weg zal binnen weinige dagen voor de rijtuigen tot aan het kamp van Arrouch bruikbaar zijn."

» Constantine, den 4den.

» Ik heb het bestuur van de provincie Constantine voor goed gevestigd. De chefs zijn in hunne waardigheden erkend en hebben den eed van getrouwheid aan den koning en gehoorzaamheid aan den opperbevelhebber van het gewest afgelegd."

» Fort de France (Baai van Stora) den 8sten.

» Gisteren heeft het leger bezit genomen van het oude Rusicade. Men heeft het hoofdkwartier op een punt neergeslagen, hetwelk de reede beheerscht, en *Fort-de-France* is geheeten geworden."

— Gisteren is de algemeene raad van koophandel, bijeengeroepen, om de thans weder hoog gerezen kwestie tusschen de belanghebbenden in de koloniale suiker en die van het inlandsch fabrikaat te beslechten, voor het eerst bijeen geweest onder het voorzitterschap van den minister van koophandel, terwijl voorts al de overige ministers tegenwoordig waren. Na kennis genomen te hebben van het aantal stukken voor en tegen ingekomen, en nadat een aantal leden zijn gevoelen had uiteengezet, is de zitting, na vijf ure beraadslagens, zonder dat er iets besloten werd, afgeloopen. De meerderheid scheen van gevoelen, dat men een onderzoek van de zaak in hare geheele uitgestrektheid behoorde in het werk te stellen en achtervolgelijk moest hooren de gemagtigden uit de kolonien en uit de zeeplaatsen, en die van de inlandsche fabrieken. Eene nieuwe bijeenkomst is tegen aanstaanden dingsdag belegd.

— Gisteren is een belgisch koerier met depêches op Trianon, waar de koning thans verblijft, aangekomen, en dienzelfden dag nog het antwoord naar Brussel verzonden. Men verwacht koning *Leopold* tegen aanstaanden Dingsdag alhier. Het doel zijner komst is onbekend, schoon men hetzelve aan de nog hangende onderhandelingen over het hollandsch-belgische vraagstuk toeschrijft.

— In de zwitsersche bladen leest men het volgende:

De fransche gezant heeft in den morgen van den 6den verspreid gezegd, dat het bevel tot de staking van den marsch der fransche troepen gegeven was. Hij heeft verklaard dat de terugkeering van de troepen in hunne vorige garnizoenen van het antwoord der nota afhing.

» De landdag heeft besloten om twee observatiekorpsen langs de fransche grenzen op de been te brengen, ieder van zeven à acht duizend man. De linker vleugel bevat Genève, Waadt en Neufchâtel, onder bevel van den heer *Gurguer*; de regter vleugel bevat Bern, Solothurn en Bazel, onder bevel van den heer *Zimmerli*. De heer *Kunkler* voert het krijgsbevel in Genève."

Hier te Parijs heeft men nog niets officieels vernomen aangaande het bevel tot den terugmarsch der troepen die naar den kant van Zwitserland op marsch of op de grenzen gekantonneerd zijn. De brieven uit Lyon en van het departement de l'Ain maken er evenmin melding van.

— Omtrent de onderneming van de groote aan kompagnieschappen geconcedeerde spoorwegen, hoort men thans, dagelijks verontrustende geruchten, die geschikt zijn, om den koers der aandeelen nog meer achteruit te doen gaan. Zoo verhaalde men gisteren ter

beurze, dat de arbeid aan den weg naar Havre tot op de bijeenkomst der kamers zou geschorst worden en men dan de onderneming aan het gouvernement wilde overdragen. Tot hiertoe is dit gerucht nog door niets bevestigd.

— De minister voor het onderwijs de *Salvandy* heeft eene circulaire aan de fransche bisschoppen en aartsbisschoppen gezonden, om hun gevoelen en hunne opmerkingen omtrent de gestichten van geestelijk onderwijs te vernemen.

— In de bijzondere briefwisseling uit Bajonne van den 9den, vindt men eene nieuwe proclamatie van den voorvechter voor de regten der baskische provincien en de bevrediging van Spanje, *Munagorri*, aan de lieden die zijne vanen volgen, den 25sten September ll. uit Sarre gerigt. Hij wijst hun daarin op nieuw den weg aan om tot het beoogde doel te komen: eerbied voor den eigendom, betaling van het geleverde, geen contributie, geen overlast aan de bewoners, de vriendenhand uitstrekken zoo wel aan den karlist als aan den christino, deze waren de regelen waaraan men zich moest houden en die het onderscheid van het gedrag zijner lieden en dat der andere partijen zouden kenmerken, waardoor men de harten zoude winnen en eindelijk de zege behalen.

— De overwinning van *Cabrera* op *Pardinas*, op den 1sten October, nabij Moella, vindt zich thans ten volle bevestigd. De geheele christinische afdeeling is daarbij genoegzaam verloren gegaan; de karlisten kregen 2500 gevangenen in handen en maakten een dergelijk getal geweren buit. *Pardinas* bleef op het slagveld, of is gekwetst in handen der karlisten gevallen. *Cabrera* bevond zich nu in den omtrek van Belchite, de omgelegen dorpen ranconnerende. Te Saragossa heerschte na het gebeurde veel onrust. De generaal *Santos san Miguel* had bij eene proclamatie de ingezetenen trachten gerust te stellen.

— De beurs was heden flaauw; er heerschte eene algemeene strekking tot daling onder alle fondsen. De notering was heden (13 *October*): 5 pCt. 109,45; 3 pCt. 81,10; Nap. r. 101; Sp. Ardoin 19¼; Rom. L. 103.

Duitschland.

FRANKFORT, den 12den October.

De Pruissische Staatscourant deelt het navolgende berigt uit Frankfort, van den 4den dezer, mede, betrekkelijk den stand der onderhandelingen over de Nederlandsche aangelegenheden:

» De jongste berigten uit 's Gravenhage doen nog steeds niet vooruitzien eene spoedige beslissing van het hollandsch-belgisch vraagstuk. Het Haagsche kabinet heeft de laatste mededeelingen, welke aan hetzelve uit Londen gedaan zijn, volledig beantwoord; doch de Conferentie kan desniettegenstaande nog niet tot het aanvangen van hare zittingen geraken. De oorzaak daarvan zou in de besluiteloosheid van het kabinet van St. James liggen, daar dit niet weet, of het de regtvaardige vorderingen van Holland zal in aanmerking nemen, dan wel de van de zijde van Frankrijk voor België voorgestelde begunstigingen nog verder ondersteunen zal. Mogelijk ja; waarschijnlijk is het nogtans, dat de oogenblikkelijke vertraging van den aanvang der zittingen van de Conferentie de laatste gunst zij, welke België in de vereffening zijner geschillen met Holland ten deel vallen, zoodat men nog altijd de hoop mag voeden op eene spoedige beslechting van de Nederlandsche aangelegenheden.«

— Naar men meldt, heeft de Keizer van Rusland, tijdens zijn verblijf in Beijeren, last gegeven tot het uitbetalen van de derde serie der Grieksche leening.

De Grootvorst-troonopvolger van Rusland heeft den 6den van Munchen de reis naar Italië voortgezet.

— Te Stutgart is den 10den dezer prins *Christiaan* van Denemarken aangekomen om een bezoek bij de koninklijke familie af te leggen.

— De vrijheer *von Stürmer*, oostenrijksche internuntius te Konstantinopel, heeft den 3den Weenen verlaten om naar zijnen post terug te keeren. — Men ontving te Weenen bij voortduring de meest voldoende tijdingen omtrent de reis van HH. Majesteiten, den Keizer en de Keizerin in Italië. — In Krakau heeft weder een staatkundige moord plaats gehad. Een geheime agent van Rusland, die gebruikt werd, om deserteurs en vlugtelingen op te sporen, is met 40 dolksteken van het leven beroofd.

— Berigten uit Italie vermelden, dat de keizer en de keizerin van Oostenrijk, den 26sten September te Verona aangekomen en den 30sten den weg naar Vicenza zijn ingeslagen.

Te Rome wordt zeer geklaagd over de duurte van de granen en de olie, terwijl men vreesde, dat de prijzen nog hooger zouden stijgen.

— De *Algemeine Zeitung* geeft het volgende berigt uit Odessa van 23 September:

» De oorlogs-toerustingen werden hier onvermoeid voortgezet. Voor eenige dagen heeft er eene algemeene wapenschouwing der bij Woeneschensk zamengetrokken leger-afdeelingen plaats gehad. Een aantal oorlogsvaartuigen is weder naar de Circassische kust vertrokken, om de blokade dier kust met nog meer nadruk te handhaven. De verschillende korpsen welke allengs in het zuiden des Rijks, van den Pruth tot aan de noordelijke punt van de Kaspische see, aangekomen zijn, bewegen zich langzamerhand naar de uiterste grenzen. Men verkeert hier in gespannen verwachting, en ziet met ongeduld de gevolgen der bestaande verwikkelingen te gemoet. Engeland heeft Rusland in Konstantinopel verdrongen. De baron *Rückman*, die gedurende de afwezigheid van den heer *van Butenieff* als zaakgelastigde van Rusland aldaar verbleven was, schijnt den naderenden storm niet voorzien of de noodige bekwaamheden niet gehad te hebben, om deszelfs uitwerking onschadelijk te maken. Voor een oogenblik hebben wij voor de kuiperijen van Engeland moeten onderdoen; weldra zal het blijken of het den heer *Butenieff* [die volgens de laatste berigten weder in Konstantinopel aangekomen en bij zijn eerste gehoor door den Sultan met groote onderscheiding ontvangen was], gelukken zal de positie weder te hernemen, die de heer *Rückmann* genoodzaakt werd op te geven.»

Nederlanden.

BREDA, den 15den October.

Uit Berlijn schrijft men van den 10den dezer, dat HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden den 8sten van daar vertrokken waren om naar 's Hage terug te keeren. Hoogstdezelven werden gisteren avond op het huis *te Paauw* gewacht.

Denzelfden dag (den 8sten) zijn HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert* van Pruissen met Hoogstderzelver kinderen Prinses *Charlotte* en Prins *Albert*, van Berlijn naar Silezie vertrokken.

— Bij koninklijk besluit van den 4den dezer, is de heer *P. G. Lechleitner*, op deszelfs verzoek, eervol ontslagen, als konsul te Annapolis, in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, en, bij besluit van den 5den daaraanvolgende, de heer *Doursther* bevestigd als konsul te Valparaiso.

— Naar men verneemt, heeft het Z. M. behaagd, den heer mr. *C. Carbasius*, voormalig kamerpresident bij het hoog geregtshof, en die zich in deze betrekking door regtskennis en ijver heeft onderscheiden, te benoemen tot staatsraad in buitengewone dienst.

— Men verzekert, dat Z. M. dezer dagen een besluit heeft genomen, houdende wijziging in het tarief voor de vaart van Amsterdam naar de Lek, met bepaling, dat de berekening der regten, ten aanzien der Rijnschippers, zal moeten geschieden naar de grootte der schepen, bij hunne patenten, in centenaars van 50 Nederlandsche ponden, uitgedrukt, door de sluiswachters tot scheepstonnen van 20 centenaars of 1000 Nederlandsche ponden over te brengen.

— Den 11den dezer heeft de eerste openbare teregtzitting der te Amsterdam gevestigde criminele regtbank plaats gehad, in welke de heer officier van criminele justitie requisitoir genomen heeft, dat een aanzienlijk getal advokaten, welke zich daartoe hadden aangemeld, zou worden toegelaten tot het afleggen van den eed, bij de wet voorgeschreven. Van dit requisitoir is door de regtbank verleend geworden akte, waarna door de heeren advokaten die eed is afgelegd in handen van den heer president. Daarop is de teregtzitting weder onmiddellijk gesloten.

— Den 11den dezer heeft de hooggeleerde heer *P. Hofstede de Groot* het rectoraat der hoogeschool te Groningen overgedragen aan den hoogleeraar *B. H. Lulofs*, met het houden eener plegtige redevoering: *de Ecclesiae Christianae, quae nostris temporibus cernitur, commotione sic regunda, ut ad [illegible] Christum accuratius contemplandum et ardentius amandum [illegible]; d. i.: over de noodzakelijkheid, om de bewegingen van de [illegible] Kerk van dezen tijd aldus te besturen, dat de Kerk tot naauwkeuriger [illegible] en vuriger liefde van Jezus Christus zelven worde opgeleid.*

De prijzen voor de bekroonde verhandelingen werden hierna aan de overwinnaars uitgedeeld: in de faculteit der godgeleerdheid eene gouden medaille aan den heer *L. P. S. Meyboom*, kandidaat in de faculteit der godgeleerdheid te Groningen, en een loffelijk getuigschrift aan den heer *J. W. Römer*, kandidaat in de letteren en regten te Utrecht. — Tot secretaris van den akademischen senaat is benoemd de hoogleeraar *J. F. van Oordt, J. W. Zn.*

De studenten hebben dien avond, ter eere van den dag, voor hunne societeit aan de Breede Markt, prachtige vuurwerken afgestoken.

Verder meldt men uit Groningen, dat de commissie van *Moederlijke Weldadigheid*, die door het overlijden van wijlen H. M. de Koningin der Nederlanden, hare zeer toegenegene beschermster verloren had, het genoegen kon hebben mede te deelen, dat zij het voorregt thans heeft, van in H. K. K. Hoogheid de Kroonprinses der Nederlanden weder eene goedgunstige beschermster te bezitten. Door eigenhandig schrijven van H. K. K. H. had zij Hoogstderzelver goedkeuring over hare werkzaamheden mogen vernemen, en de belofte ontvangen, van deselve door eene jaarlijksche bijdrage te zullen ondersteunen.

— Uit het veertiende verslag van het Nederlandsche genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen, den 10 Mei ll., in de algemeene vergadering gehouden, blijkt, onder anderen, dat het Z. M. behaagd heeft, uit Hoogstdeszelfs bijzondere fondsen, te vergeenen eene som van ƒ 600, en dit wel als een bewijs van 's Konings belangstelling in de aangelegenheden, welke deze heilzame instelling betreffen; en dat wijlen Jhr. Mr. *P. I. de Bey*, in leven Staatsraad en een der buitengewone hoofdbestuurders van dit genootschap, bij dispositie van den 17 September 1806, onder vrijstelling van het regt op de successie aan dit genootschap heeft gemaakt en bespoken eene som van ƒ 400 onder de daarbij gevoegde bepaling [illegible] van den [illegible] sche werken over de gevangenen [illegible].

— Uit 's Hage schrijft men, dat reeds vele leden van de beide kamers der Staten-Generaal, ter bijwoning van die plegtigheid, in deze residentie aangekomen zijn. Ook is er een eskorte kurassiers de residentie binnengerukt om te dier gelegenheid, aldaar dienst te doen, en de detachementen uit te maken, welke den trein, waarmede Z. M. zich naar de vergaderzaal der Tweede Kamer zal begeven, zullen voorafgaan en sluiten.

— Op grond, dat omtrent de vermelding *bevoegde autoriteiten* tot het afgeven van attestatien de vita, in de ministeriële dispositie van

31. Augustus ll., bij verschillende klassikale besturen een misverstand schijnt te bestaan, is door Z. Exc. den Minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde Kerk, enz., met referte voor het overige aan genoemde beschikking, te kennen gegeven, dat door de *bevoegde autoriteit* verstaan wordt, de *burgemeester* of officier van den burgerlijken stand der plaats, alwaar de gepensioneerden woonachtig zijn.

— Naar men verzekert zou, bij de voordragten en voorzieningen van financielen aard, welke aan de kamers zouden worden gedaan, ook deze behooren, dat de accijns op de steenkolen eenige verhooging zou ondergaan.

— De *Avondbode* geeft het volgende berigt uit Huisduinen van den 11den dezer:

» Rouw en smart waren rond in het verarmde Huisduinen. Heden morgen is eene sloep, niet verre van den wal, door eenen golfslag het onderste boven geworpen. Deselve was bemand met de volgende personen: *P. Kloezen*, *H. Veel*, *J.* en *J. de Jong*, *A. Kuen*, *W. Verhaar* en *R. de Jager*. Vier derzelve werden oogenblikkelijk onder de sloep bedolven; de drie overige trachtten op den omgekeerden kiel den wal te bereiken; slechts een' mogt dit gelukken. Zes vonden hunnen dood in de golven. Vier weduwen, en daaronder eene zwangere vrouw, en vijftien kinderen mengen hunne weeklagt met den loeijenden storm, hunne tranen met de meêdoogenlooze baren, die hun zelfs het ziellooze overschot hunner dierbaren weigeren.

« Eenige jaren werd Huisduinen, dat de ramp van 1826 nog niet vergeten is, gespaard. Vreesselijk is het offer, dat het woeste element op dezen dag heeft weggesleept. Er waren onder de gevallenen, die menig' natuurgenoot aan een wis verderf ontrukt hebben. Zullen hunne weduwen en wezen, van steun en bestaan beroofd, als winterkoude nijpt en prangt, hulpeloos schreijen? Neen! dat gelooven wij niet."

— De storm uit het noord-westen heeft jongstleden vrijdag avond, op een half uur afstands van het dorp Ter Heijde, een vreemd vaartuig doen stranden. De equipagie is, op den stuurman en een' der matroozen na verdronken. Dezelve had zich in de sloep begeven en kwam daarmede om. Zoo deze ongelukkigen op het schip verbleven waren, zouden zij hun leven behouden hebben; maar de angst scheen hun te hebben overmeesterd, en deed hun de gelegenheid, om van het schip gered te worden, missen. Het schip, zijnde een schooner en genaamd *de Insurgent*, kwam uit de Oostzee en was bestemd naar Antwerpen. De lading bestond uit lijnzaad; dezelve zal geheel verloren zijn, daar het schip reeds vol water is geloopen. De naam van den kapitein is *Molenaar*; hij is, met vijf matrozen, een prooi der golven geworden.

— Ook op de Engelsche kust heeft de storm van ll. Vrijdag zwaar gewoed. Naar de voorloopige berigten, is, onder anderen, een schip gestrand, waarbij echter de equipagie gered is. Een kind heeft evenwel daardoor het leven verloren.

— Op den 3den november aanstaanden zal, ingevolge bekomen magtiging en onder nadere goedkeuring, door den kolonel directeur der derde fortificatie-directie, te Bath in het openbaar aanbesteed worden: Het uitbreiden en versterken van het fort Bath aan de rivierzijde; bestaande in het slechten van een gedeelte van den aarden hoofdwal en van eene batterij op den zeedijk; mitsgaders in het aan [illegible] zijde van het fort [illegible] van nieuwe [illegible]werken, met de [illegible] werken, waterwerken, enz.

— Door de directie van het Amsterdamsche entrepotdok zal op woensdag den 31sten October aanstaande, in een der vertrekken van het bureau der administratie openbaar worden aanbesteed: het bouwen van twaalf kapitale pakhuizen, te zamen lang 74 ellen 84 duimen, ieder diep 42 ellen 75 duimen, met de daartoe behoorende kaai- en [illegible]werken, alles aan de noordzijde der Rapenburger[illegible] te Amsterdam, tusschen de in aanbouw zijnde schutsluis en de nieuwe magazijnen, op de voormalige geschutwerf der marine, met de leverantie der materialen.

De Londensche berigten tot laatstleden Zaturdag houden onder anderen, dat het parlement donderdag te voren op den gebruikelijken voet, tot den 4den December is geprorogeerd geworden.

— De regerende hertog van Lucca, een neef van den Koning van Napels, is te Londen aangekomen en door den Prins en de Prinses van Capua ontvangen. Zoo men zegt zou hij het besluit van den Koning van Napels medebrengen, om de prinses van Capua aan deszelfs hof te ontvangen.

— Van regeringswege was openbaar gemaakt een staat der inkomsten en uitgaven over het jaar, eindigende met den 10. dezer, alsmede een dergelijke staat over de laatste drie maanden. Daaruit blijkt, dat, ofschoon er in sommige artikelen eene vermindering is opgemerkt, er over het geheel eene aanzienlijke vermeerdering heeft plaats gehad.

— De *Times* bevat op nieuw eene redenering over de Zwitsersche zaak, waarin het bestuur van Frankrijk en *Lodewijk Philips* vinnig worden gehekeld. Het blad zegt, dat in die zaak niet alleen *Lodewijk Philips* zich door blinde drift en onstandvastigheid laat wegslepen, en dat het geschil met Mexico daartoe tot bewijs kan strekken. De *Times* neemt daaruit aanleiding, om op nieuw aan te toonen, hoe verderfelijk de Mexicaansche oorlog voor den handel van Groot-Brittanje is.

— De *Courier* behelst een lang artikel over de onderhandelingen tusschen Pruissen en Denemarken, nopens de vermindering van de regten in de [illegible] door de Sond, aan Pruissen toe te kennen. De *Courier* beschouwt zulks als nadeelig voor den Britschen handel en schrijft het slagen daarvan aan den Russischen invloed toe.

— Te Londen had men tijdingen uit Quebec en Montreal, tot den 10den September, houdende dat er weder ter sluiks manschappen en krijgsvoorraad uit de Vereenigde Staten in Opper-Kanada waren binnengekomen, waaruit bleek dat de oproerlingen nog niet rustig waren.

— Berigten uit Jamaica tot den 28sten luidden gunstig. De slaven uit den omtrek van Kingston hadden den arbeid hervat, en men had hoop dat de rust niet meer zou gestoord worden.

— Te Liverpool is in den avond van den 5den dezer een vreesselijke brand uitgebroken in een pakhuis van de heeren *H. Davies en Comp.*, hetwelk met katoen- en wol gevuld was; de vlammen sloegen tot andere pakhuizen over, waarin koloniale waren: indigo, peper, sago, alsmede eene groote hoeveelheid salpeter opgeslagen waren, welke allen een prooi der vlammen werden. De schade in de vijf uitgebrande en ten deele vernielde pakhuizen werd op 150,000 ponden sterling begroot.

— Te Londen waren den 12den dezer genoteerd: 3 pCt. geconsol. 94; Ned. 2½ pCt. 54⅞; Id. 5 pCt. 100¼; Spanje 18⅝; Portugal 21⅝.

WETGEVING.

Het regtswezen in Nederland heeft den zetel ingenomen, die daarvoor aangewezen was bij de Grondwet, en bij de aanstaande opening der zittingen van de Staten-Generaal, zal het een blijde en welkome boodschap zijn, die aan de Hooge Staatsvergadering wordt medegedeeld, dat de invoering der nieuwe wetgeving heeft plaats gehad, dat de nieuwe regterlijke collegiën hunne werkzaamheden hebben aangevangen, en Nederland zich alzóó verheugen mag in de eindelijke regeling van een zóó gewigtige aangelegenheid. Is die gebeurtenis, waarnaar zoo lang verlangende uitgezien is, dan inderdaad van zoo veel belang; is dat voorval zoo veel dankensstof gevende voor de Natie, dat zij het voor eene blijde boodschap rekenen mag, dat officieel aan derzelver vertegenwoorgers de invoering der nieuwe wetgeving aangekondigd wordt? Wij voor ons gelooven die vragen bevestigend te moeten beantwoorden. Wij hebben bereids, door de opsomming van de werkzaamheden der nieuwe regterlijke kollegien, doen blijken van een geheel nieuwe inrigting van den werkkring der regterlijke ambtenaren; wij willen hier nu nog het een en ander bijvoegen. Doch, het zij hier ter loops herinnerd, dat wanneer wij spreken van eene *eindelijke* regeling der regtsmagt, wij dan zeggen, met in te denken, hoe door menigerlei omstandigheden, buiten de schuld der regering, en meestal door de dwarsdrijving van de zuidelijke broeders, *belet geworden is die nuttige instelling* tot stand te brengen; en dat toen alles gereed lag, de opstand van Belgie de nieuwe wetgeving op nieuw deed verschuiven. Doch toen ook heeft men voor ons gezorgd. Los geworden van Belgie, heeft de regering de wetgeving doen herzien naar de behoeften van Oud-Nederland; zoo werd de bron van verdriet voor het geheele land en voor ons nakroost eene onopdroogbare bron van vreugde. De instellingen zelve zijn of van vroegere tijden afkomstig, toen Nederland het volle bezit van vrijheid en welvaart bezat, of zij zijn gewijzigd naar de behoeften van den tegenwoordigen tijd. Ook eertijds bestond de Hooge Raad; deszelfs werkkring bepaalde zich niet tot eene enkele provincie. De instelling der provinciale hoven is zoo als bekend is, eene van onze vaderen overgeërfde instelling; in de provincien namelijk, welke niet als generaliteits-landen voormaals min gunstig bedacht werden. Ook de inrigting onzer arrondissements- en kantonsregtbanken geeft stof van dankbare tevredenheid. Daargelaten dat de Natie nu verkrijgt, wat zij verlangt heeft te verkrijgen, toen zij de grondwet van 1814 en die van 1815 heeft aangenomen; heeft zij reden om verheugd te zijn, dat bij de aanneming en vaststelling van algemeene regtsbeginselen, al wat goed was is behouden, en niets afgebroken, dan wat niet meer strookte met onze tijden en zeden. De naleving dier wetgeving, die billijkheid nevens het regt overal ten grondslag heeft, die tegemoetkoming van zoo vele nieuwe behoeften, die zoo bijzondere zorg draagt voor onze vrijheid, onze eigendommen, onze regten, en waarvan de handhaving is toevertrouwd aan eerlijke, onafhankelijke en doorgaans met 's lands zeden en gewoonten bekende en aan de regtsbeoefening toegewijde personen, — die naleving der wetten van het vrije Nederlandsche volk is noch moeijelijk noch onaangenaam. Weldra, wij hopen en vertrouwen het, zal de regering haar best doen, om de uiteenloopende gevoelens over een ontwerp van strafregt, zoo veel doenlijk te vereenigen, en het vaderland met eene definitive wetgeving van strafregt bedeelen. Alleen de verscheidenheid van denkwijze heeft tot hiertoe verhinderd, om ook aan die behoefte te voldoen, en voor Nederland is het wenschelijk; dat men, konde het nog in de aanstaande zitting, een wetboek van strafregt tot stand bragt, waardoor de laatste boei van vreemde overheersching zou worden afgeschud. Dat wordt vooral behoefte bij de plaats gehad hebbende invoering der Burgerlijke wetgeving; de fransche Code Penal, en het souverein besluit van 11 December 1813, dat wijzigingen heeft aangebragt, staan in geene verhouding met de zeden des volks. Dit wordt ook door de regering erkend; maar het is te hopen, dat de Raad van Staten en de Staten-Generaal zich zullen kunnen verstaan met de commissie van wetgeving en met de Regering; en dat de diepgevoelde behoefte zwaarder wegen zal, dan het vasthouden aan respectabele, doch dikwerf minder gegronde begrippen, en dat bij de aanvang der zitting van 1839-1840, de Koning aan den vertegenwoordigers moge verklaren: de Nederlandsche wetgeving is in haar geheel door mij *tot stand* gebragt.

Werkzaamheden der Provinciale Staten.

In der tijd maakten wij onzen lezers met den uitslag der verkiezingen, tot leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, bekend, hetgeen een der voornaamste werkzaamheden van de Provinciale Staten uitmaakt. Intusschen, achten wij het niet onbelangrijk, voor zoo veel ons dit doenlijk is, eenig verslag te geven van de voornaamste verdere handelingen van onderscheiden der Staten, en meenen wij daarbij den wensch te mogen uiten, dat de werkzaamheden der andere Staten, immers voor zoo veel dezelve geacht kunnen worden van eenig algemeen belang te zijn, insgelijks bekend mogen worden, ten einde alzoo kunne blijken, dat, hoe kort de vergaderingen der Staten ook mogten hebben geduurd, dezelve zich met velerlei belangrijke onderwerpen hebben bezig gehouden, die op de toekomstige welvaart en den bloei dier provincien eenen grooten invloed zullen kunnen uitoefenen

Door de Staten van Gelderland werd de huishoudelijke begrooting met algemeene stemmen goedgekeurd. — Met 50 tegen 19 stemmen hebben dezelve het voorstel verworpen, om art. 3 van het reglement op de paardenfokkerij te veranderen. — Onderscheiden voorstellen tot verandering van eenige bepalingen van het polder-reglement zijn aangenomen. — Met algemeene stemmen werd besloten heeren gedeputeerde Staten te magtigen, om, met eene commissie van zeven leden uit de Staten, alles te regelen wat vereischt wordt tot daarstelling van een provinciaal krankzinnigenhuis, en aan dezelve daartoe voorloopig toe te staan uit de provinciale middelen *f* 30,000 1°. te weten; *f* 14,000 uit het daarvoor op de provinciale begrooting gebragte; 2°. uit het overschot van het fonds van den admiraal van Kingsbergen *f* 6000; en 3°. Uit andere voordeelige saldo's of uit andere posten der begrooting, als daartoe door hun Ed. grootachtb. zullen worden aangewezen; alles onder speciale mits, dat de gemeenten nimmer tot eene bijzondere bijdrage voor de daarstelling, inrigting of het onderhoud van het gebouw zullen kunnen verpligt worden, en een verzoek aan den koning te doen tot het voorloopend werkzaam zijn dezer commissie. — Eene som van *f*. 5000 is bestemd tot regeling van de kleine onkosten der regtbanken. — Met schier algemeene stemmen is ook aangenomen de provinciale begrooting van Gelderland, dienst 1839, waarvan de inkomsten berekend zijn op *f* 137,235,62, en de uitgaven mede op *f* 137,235,62. Onder de uitgaven treft men aan *f* 60,000 voor de verbetering der provinciale wegen, de communicatiën tusschen de gemeente- en groote wegen; *f* 5000 tot verpleging en verzorging van krankzinnigen, enz.

De Staten van Holland hebben zich gunstig verklaard voor het droogmaken van het Haarlemmermeer en, uit hoofde van de belangrijkheid eener dergelijke onderneming, jaarlijks gedurende 16 jaren, eene som van *f*. 60,000 verleend, gelijk te verdeelen over beide afdeelingen van het gewest.

De Staten van Vriesland hebben besloten dat er, behalve den straatweg van de Lemmer over Sneek naar Leeuwarden, eenen dergelijke van Leeuwarden naar Harlingen zal worden aangelegd.

De Staten van Overijssel hebben de begrooting van de kosten van bestuur der provincie, voor den jare 1839, aangenomen tot een bedrag van *f* 61,732,50, vervolgens hebben zij een archivarius voor de provincie aangesteld. Met eene overgroote meerderheid werd een voorstel aangenomen, strekkende ten bevaarbaarmaking van de Schipbeek, de rivier de Regge, en de Almelosche Aa, waarvan de kosten op *f* 130,000 geraamd worden. Onder nadere goedkeuring des konings, wordt ook aangenomen een voorstel, om het Geldersch dijk-reglement mede verbindend te verklaren voor de buurschappen Welsum en Marle, en de verder naar boven aan den linkerkant des IJssels gelegene gedeelten dezer provincie. Met eenparige stemmen wordt een voorstel aangenomen, om een nader adres aan den Koning aan te bieden, strekkende tot verkrijging van de noodige autorisatie en subsidie, ter daarstelling, zonder verder oponthoud, van de vroeger geprojecteerde vaart van Zwolle op Almelo en verder naar de Hanoversche grenzen; en, voor zoo verre de lokale omstandigheden zulks mogten verhinderen, dezelve vaart te doen vervangen, door eenen kunststraat tot aan den straatweg te Denekamp. Tot de algemeene begrooting van middelen en behoeften der provincie, voor de dienst van 1839, overgegaan zijnde, werd onder anderen besloten tot de heffing van eenige buitengewone opcenten ten behoeve der provincie en tot de negotiatie der benoodigde gelden voor het provinciaal geregtshof en het meublement van hetzelve, geraamd op *f* 85,000, in welke som door de stad Zwolle zal worden gedragen *f* 30,000, door het Rijk *f* 15,000 en door de provincie *f* 40,000, welke som bij wijze van geldleening zou worden gevonden. De buitengewone opcenten zouden bestaan in de heffing van 10 opcenten op het binnen en buitenlandsch gedisteleerd, waarvan 8 ten behoeve der provincie en 2 ten behoeve der gemeenten, dewelke daarvoor met de inning dezer opcenten zullen zijn belast.

In Groningen hebben de Staten twee reglementen vastgesteld, om aan 's konings bekrachtiging onderworpen te worden, het eene op de watermalingen onder het Winsumer- en Schaphalster-zijlvest, en het andere op de betaling van schoolgelden in de landelijke gemeenten van dit gewest. Op de provinciale begrooting, welke aan 's konings goedkeuring zal worden onderworpen, zijn aanzienlijke sommen gebragt tot verbetering van openbare wegen of communicatie in de provincie, en wel *f* 77,625 als bijdrage tot het doen aanleggen van eenen steenweg van Groningen naar de Vriesche grenzen; *f* 20,318 tot het doen verhoogen en bepuinen van den zandweg, loopende van Scheemda naar Winschoten, en *f* 30,000 tot het doen verbeteren en in bruikbaren staat brengen van den zoogenaamden Delleweg, communicatie tusschen de kwartieren Hunzingo en Fivelingo. Op de gemelde begrooting zijn uitgetrokken eene som van *f* 32,403 voor het vergrooten en vertimmeren van het voormalig hof van Justitie te Groningen enz., en eene som van *f* 39,654 als bijdrage, van wege de provincie, tot het doen bouwen van een gesticht, ingerigt ter bewaring en verzorging van krankzinnigen, in afwachting van nadere subsidien. — Tot bestrijding van al deze buitengewone uitgaven, is eene geldleening van *f* 200,000 geprojecteerd.

(*Het vervolg hierna.*)

VILLE DE BREDA. — THÉATRE FRANÇAIS.

(*Avec et sous la protection des autorités.*)

Les artistes sous la direction de Mr. ALEXANDRE, ex 1er comique des Théatres de La Haye et d'Amsterdam, auront l'honneur de donner, *Mercredi* 17 Octobre 1838, No. 4 de l'abonnement: L'ECOLE DES VIEILLARDS, comédie en 5 actes et en vers, du Théatre Français par Mr. *Casimir Delavigne.* — Vu la longueur du spectacle, cet ouvrage sera donné seul.

La grande pause aura lieu entre le 3me et le 4me acte. — On commencera à 7 heures pour finir à 10.

En attendant, les débuts des autres sujets de la troupe.

Le Prix des Places est aussi de 1 F. pour MM. les Officiers de cantonnements, qui auront les facilités de sortir de la Ville après le spectacle. — Le bureau pour la retenu des places est ouvert jusqu'à 2 heures.

TOT LENIGING DER LIJDENDE MENSCHHEID.

OPENLIJKE DANKBETUIGING

voor de herstelling van de Vallende Ziekte of *Epilepsie*, aan welke mijne Echtgenoot in den hoogsten graad geleden heeft en daarmede als een gevolg van het Kraambed behebt was geworden.

Op uw geëerd schrijven van den 1sten Julij dezes jaars zijn wij zoo gelukkig van te kunnen antwoorden, dat ten gevolge eener herhaalde toediening uwer voortreffelijke medicamenten, mijne vrouw volkomen hersteld is en er bij haar zelfs niet de minste sporen dier vreesselijke Kwaal meer zijn waargenomen. Wij zijn vol van dankbaarheid jegens de algoede Voorzienigheid, dat ons het middel tot herstel harer gezondheid, door tusschenkomst van Mejufvrouw FREDERIKA WAGNER, in de Heerenstraat No. 6 te *Hanau*, geworden, ten deel is mogen vallen.

Ontvang bij deze onzen innigsten dank; terwijl wij wenschen dat ieder, die door deze kwaal mag aangetast worden, een dergelijk lot moge treffen.

Lauterecken, bij *Messenheim*, in den Beijerschen Rijnkreits, den 18. September 1837.

HEINRICH BÖHL, *Mr. Glazenmaker.*

DANKBETUIGING

wegens herstelling der Vallende Ziekte.

In de Weimarsche Courant van den 18. November 1837, No. 92, door een mijner vrienden die sedert een geruimen tijd met de Vallende Ziekte behebt was geweest, eene bekendmaking gelezen zijnde van zekeren Heer VAN HUISEN in *Amsterdam*, wegens herstelling van die Ziekte, gaf hij mij in last om hem het uitmuntende geneesmiddel waaraan die herstelling te danken was geweest, te bezorgen; ik heb daarna van dien vriend mogen vernemen, dat, sedert hij dit middel had aangewend, tot zelfs de geringste sporen van de kwaal verdwenen waren, en verzocht hij mij zulks, in het belang der lijdende menschheid, openbaar te maken.

Hanau, April 1838.

F. KEITEL,
Lid van het Keurvorstelijk Hessische Militaire Muzijkkorps.

*** Bij C. A. VIEWEG, te *Nijmegen*, is van de Pers gekomen:

1°. De Derde Aflevering van OUD-NEDERLAND, *in de uit vroegere dagen overgebleven* BURGEN *en* KASTEELEN; *geschetst en afgebeeld*; door Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA.

Deze Aflevering bevat de Afbeeldingen en Beschrijvingen van: *Het Slot te Muiden*, *De Ruine van het Huis de Merwede*, en *Het Huis de Bilckhorst.* De inhoud der eerste Aflevering is: *De Ruine van Brederode*, *Wyarda State*, en *het Kasteel te Wijchen*; en der tweede: *Het Slot Duurstede*, *Ruine van het Huis ter Haar*, *Hofwijk* bij *'s Hage.* De Inteekening is voor de drie verschenen Afleveringen gesloten; waarvan de Prijs nu is *f* 1,10, iedere Aflevering; doch voor de volgende kan men nog, tot aan de Uitgave der 6e, inteekenen à 90 Cents.

2°. *KRIJGSLIEDEREN* van T. J. FUSER, Nieuwe Uitgave, opgedragen aan Z. K. H. den Kroonprins der *Nederlanden*, 12mo, in Carton. Prijs *f* 1,40.

Dit Werkje is niet algemeen in Commissie verzonden, doch moet voor Rekening ontboden worden.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.